

בכליו של אחד מחברי הרשת. הוא נתפס, הרשת כולה נפלה. אברי הצליח לברוח. עד היום משוכנע איסר הראל, אז הממונה על שרותי הביטחון, כי אברי היה סוכן כפול ומסר את הרשת בידי המצרים. "איסר הקטן", ראשיהוט, ניהל מילחמה נגד גיבולה, ראש אמ"ן. ריין העמיד פנים שאין לו שום נגיעה לעניין. לבן הודח. ברגוריון חזר משרה-בן קר, וכפעולה ראשונה שלח את הצנתנים בפקודת אריאל שרון, לבצע פעולה נגד המצרים בעזה. הפעולה הפכה לטבח.

כל אותו זמן התנהל מאחורי הקלעים מאבק למניעת הצאתם להרג של אנשי הרשת. שרת נשבע קבל עם ועולם שכל הסיפור אינו אלא עלילת-דם מצרית נתעבת. אך מאחורי הקלעים ניהל מגעים עם המצרים. עברא-לנאצר לא התווקק להוציא את זה ישראלים להורג. אך לא היה לו ברירה. את קצר לפני כן הוציא להורג את ראשי "האחים המוסלמים", שזממו להרגו. אי-אפשר היה לחסו על כל היהודים, אחרי שנתלו המוסלמים. הוא פסח על שתי-העיתונים: תלת שניים, שלח את האחרים למאסר. אחד היה אבר בכלא, ויחד עימו התאבד גם איש-מוריניו ישראלי אחר, מכס בינט, שלא היה קשור בפרשה זו.

כל אותה שעה עדיין נמשכו גישושיה שלום של עברא-לנאצר. היתה אמורה להתקיים פגישה, שאלהי רצה שרת לשלוח את יגאל רדין. אולם עם הוצאתם להורג של אנשי-הרשת ביטל שרת פגישה זו.

התוצאות: ברגוריון חזר וביצע את הפעולות העקובה-מרס בעזה. כתוצאה מכך התקשר עברא-לנאצר עם הגוש הקומוניסטי, והחלו מישולוחי-הגשק הגרורים מהגוש המזרחי למצרים. ישראל התקשרה עם צרפת, ואחר-כך עם בריטניה, וקבוצה משולשת זו הולידה את ההתפלות על מצרים ב-1956, שנודעה בשם "מיבצע קרש". ארצות-הברית תרמה ברית עם עיראק, תורכיה ועוד ("ברית בגדאד"), ופנתה אף היא נגד מצרים.

כל זה הוביל לשרשרת-אירועים, שגרמה למלחמה של 23 שנים נוספות: מילחמת סיני 1956, מילחמת ששת-הימים 1967, מילחמת-ההתשה בעיקבותיה, מילחמת יום-כיפורים 1973. רק ב-1977, עם כואו של אנוור אלסאדאת לירושלים, נעשה מה שניתן היה לעשות עוד ב-1953: לכונן שלום בין מצרים וישראל.

תוך כדי כך הולידה הפרשה בישראל זע-זועים בלתי-סופקים. הפרשה צפה מחדש בסוף שנות ה-50, בעיקבות מיספט שבדרך לאברי זיידנוורק (אגב: לא זיידנוורק) על פרשה בטיחותית אחרת. ברגוריון, שהגן על גיבולה, נכנס לעימות עם רוב השרים האחרים, שהגנו על לבון. פרישת "העסקיניש" הפכה "פרשת לבון". ברגוריון ניצח, לכאורה, אבל זה היה ניצחון-פירוס. ב-1963 פרש/הורח מן הממשלה, על רקע הפרשה. ב-1965 פילג את מפי"א (מפלגת-העבודה דאז) והקים את מפלגת רפ"י, שזכתה ב-10 מנדטים. רק ערב מילחמת ששת-הימים חזרו ריין ופרס לקואליציה, ואחרי-כך למפלגת-העבודה.

כל אותו זמן נמקו בדיוני-הפרשה ככלא המצרי, נבגדים ונטושים. מרסל ניניו, שגם היא ניסתה תחילה להתאבד, היתה בעת המיפסט גיבורת העיתונות המצרית, ונקשרו אגרות רבות ל"תפיהה הציונית". אך המציאות היתה קשה. מרסל וחבריה שוחררו רק אחרי מילחמת-ששת-הימים בעיסקה חשאית, באו לארץ בשקט, ורק כעבור שנים, בימי שליטתו של גולדה מאיר, הוסר הצעיף מעל נוכחותם בארץ.

הפרשה הטילה צל גדול מדי על ההיסטוריה של המדינה, מכדי שתישכח במהרה. אולם גם עכשיו, כשהיא עולה מחדש, אין איש מצביע על הטרנדיה האמיתית הטמונה בה: מדיניות שגורה על המדינה דור שלם של מילחמה, הנמשכת עד עצם היום הזה. אמנם השגן שלום עם מצרים, כיוזמת סאדאת, אך במקום "הרוזן המצרי" בא "ראש המתבלים", ואש"ף תפס את מקומה של מצרים בתודעה הלאומית ובמדיניות הממשלה כ-אייב הווי"מ לכלולנותו.

עברי קיבל כלשונו את כל המלצות הוועדה והעבירו לרמטכ"ל, עם המלצה למנות גוף חוקר למיצוי החקירה. בחיל-האוויר עומי רים עדיין מאחורי דותן, אך יתכן שהפרשה רמטכ"ל והפצ"ר.

להלי הרבש של מערכת-הביטחון מחלקים את האחריות בין הדרג הצבאי והאזרחי.

צה"ל מופקר על הגדרת הצרכים והבחינה הטכנית-מיבצעית. הדרג האזרחי במשרד הביטחון מקבל את הדרישות מהצבא ומנהל משאומתן מיסחרי על המחיר והתנאים. חיילים אמורים למשוך את ידם לחלוטין מענייני-מיסחר.

הנהלים הם קפדניים במיוחד בכל הקשור למגע בין אנשי-צבא לספקים אזרחיים. התערבותו של דותן שברה את כלליה-המישחק של הנייר.

בחיל-האוויר טוענים שהנהלים מיושנים, ושאיי-אפשר לנהל פיהם מערך טכני מורכב. בכירים במערכת גורסים שאין מנוס מחציית הגבול, כדי להבטיח תוצאות בזמן, בעוד שניהול הרכש באמצעות פקדי-הרכש גורם לסחבת ולביורוקרטיה איומה.

תכרה-כנסת אל"מ (מיל) יואש צידון היה במגע עם מערכת הרכשה והצטיידות, הן כראש-פיתוח-אמצעי-לחימה בחיל-האוויר, הן כתעשיין שהקים את חברת ציקלון. שי עבדה גם עם משרד-הביטחון, כיועץ במערכת-הייצוא של המישרד.

צידון סבור שאין ברירה למי שרוצה לעשות תפקידו כהלכה אלא לחרוג מהנהלים. בשבוע שעבר הוא הולח את העניין ב-כנסת בהצעה לסדר-היום. היא הוסרה מסדר-היום ברוב-קולות הקואליציה.

הוא טוען שמערכת-ההרכשה של מישרד הביטחון ומיטלחת-הרכש בנדיורוק היא מאובנת. עובדים בה 228 איש, ולהערכתו היא עולה למדינה 20-15 מיליון דולר בשנה, ותיפקודה גרוע.

בכנסת העלה צידון אפיוורה מעברו, שבה נאלץ לעבור עבירה כדי למלא כהלכה את תפקידו:

"לפני 25 שנה, נתקלתי, בתפקידי כראש-אמצעי-לחימה של חיל-האוויר, בכעיה חמור. זה היה התקליות במטוסי-אוייב וקרבות אוויר. מטוסינו, סופר-מיסטרס ומיראז'ים, ירו. היווה-היצלום של הירי הראה שפגעו, ומטוסי-האוייב לא נפלו.

"ברדיקה מרוקרת שיערכנו הראתה כי כדורינו עוברים את כנף מטוסי-האוייב, ומתי פוצצים בחוז. שהיית המרעום היתה ארוכה מדי."

"שמעתי כי המיפעל אורליקון בשווייץ פיתח מרעום בעל שהייה קצרה יותר, ועלי-כן מתאים, עקרונות. ביקשתי לרכוש 500 מרעומים לעריכת ניסויים. מישרד-הביטחון סירב, בטענה כי תועש מייצר את המרעומים ברישיון צרפתי ובאיכות זהה. הושקעו כספים רבים במערכת-הייצור, ומשום-כך לא ייתכן לייבא. חוץ מזה, מה שטוב לצרפתים טוב לנו. על הסירוב הוסיפו אנשי מישרד-הביטחון ותועש הערה כי מוטב שנשפר את אימון טייסינו.

"עברתי עבירה. אני גאה בתוצאות. התיקשתי עם סוכן אורליקון, הסכרתי לו את המצב, קיבלתי בחינם 500 מרעומים מהחבר, והברחתי את המרעומים ארצה.

"ערכנו ניסויים. התייה שלנו הוכחה כי נכונה. מטוסי-האוייב צויירו במרעומים המתאימים, ומטוסי-האוייב התחילו ליפול מהשמים."

צידון מספר כי היה ברושך השניים עד לתופעות של עיוות, במיקרטיש מנופחת, העדרפות בלתי-הקיות ואף מיסריה-העשרה של "אנשי שלומנו". הוא דורש לשנות את כל מערך-ההרכשה.

אחרי תשובתו של שרה-ביטחון להצעתו לסדרה-היטש שבוע שעבר, ביקש צידון שיירשם בפרוטוקול הכנסת כי "שרה-ביטחון ענה שלא לעניין."

היה קשה לה להתרכז. עדיין לא עיכלה את חוויית-המעצר. היא פחדה מפני תגובת החברים של הילדים. לא ידעה מה תעשה. היא הרוסה. בשלב מסוים נרתעה מהצגתה כי אומללה, ובקשה לציון שהיא לא ממורמרת. "אני רק עצובה נורא. עצובה ומיואשת."

ככל פעם חזרה לנושא הסמים, וציינה שהיא מעשנת כבר הרבה שנים חשיש. אין לה שום כעיה להצהיר על כך. "אני מצהינה שאני מעשנת. אני מעדיפה את מעשני החשיש על שותיה-האלכוהול. אף אחר מבין החברים שלי, שמעשן חשיש, לא מתפרע ולא הופך שולחנות. הרבה אחרים, ששותים אלכוהול, משתכרים והופכים אלימים. אני מוכנה להילחם לשינוי החוק. לעלות לכנסת, לארגן הפגנות. בנושא החשיש אני מוכנה לעלות על בריקות. על כל קופסת-סיגריות כתוב שניגרות משיקות לבריאות, ולמרות זאת מוכרים סיגריות. שיכתבו על החשיש את אותו הרבה. ואם הבעיה זה רווח ממסים, שיחזרו מס על החשיש. שגם המדינה תרוויח. הנה, הסוחרת הגולה, בעלת קרטל הסמים הישראלי, זו שהשכנים מתייחסים אליה כאל עבריינית. שאז ששוחרתי ממעצר מתעלמים ממני לגמרי. מה עשיתי, עישנת חשיש וצויתי לחברים שלי להשיג להם אצבע, כדי שיתנו לי לעשן? אני באמת חושבת שיש בארץ התקרמות בגישה לסמים, למרות מה שעובר עלי. יש לי מלוא ההערכה למישרד, ששיחררה מייד, ללא מעצר, את כל אלה שהודו שעישנו. אותי, הסוחרת, השאירו. אבל גם החוקרים הבינו מייד שבין ההלשנה על הכמות המיסחרית לבין המציאות המרחק רב. הם חשבו שהם באים לצפון תל-אביב, לאיזה פנטהאון מפואר, והגיעו לחדר שלי בחצר. הם היו המומים. המישרד היתה איתי ממש בסדר. הם היו אנשיים. תמכו בי ועודדו אותי. הם הבינו שיש פה איזו טעות."

"לא עשיתי שום פשע. אני אדם עצבני מאוד. החיים שלי קשים, החשיש עוזר לי להירגע. מה יש לי בחיים? שני ילדים מקסימים וחובות. אפילו לארח אין לי איפה. כדי לארח חברים אני יוצאת לפאבים. הפאבים הם הלסון שלי. אז אני מעשת לי ג'וינט ומסתלבטת. וזהי שוחררת הנוראית. אחרי השיחרור מהמעצר, לקחתי את הילדים והלכתי איתם לשוק, שיהיה משהו לאכול בבית. בעל-בסטס ניהל אלי ושאל אותי אם אני לילי אבידן. כשענית חיוב, הוא לחץ לי את הידיים ואמר לי: את הקורבן של כולם. את קורבן. שיבואו לפה, לשוק, ויראו את כל הפושטים של הוראין וקוק פרסי. את אלה צריך לעצור, בהם צריך לטפל! התרגשתי."

לילי אבידן יפה, גם יום לאחר ששוחררה. לכן אולי קל יותר להבין את הכעס הגדול שלה על אחד הצהרונים, שפירסם אותה שלה בביט-המישפט. במקום שיעצמו אותה משחקת עם הילדים ומחייכת, איך הם עשו לילדים דבר כזה, איך הם פירסמו תמונה שליאני מבקשת מכל אלה שזורקים חשם אכנים כדי להרוס אותי, שישמו אכן אחת קטנה בצד, כדי לעזור לי להיבנות מחדש.

החלום שלי כלי-כך צנוע. רק דירה של שנותי חרים, עם מיטבח ומקרר. שאוכל בבוקר לחטו לילדים מיץ-תפוזים, ולעשות להם טוסטים.

כאיזה עוני אני חיה, אני, שמעולם לא היה חסר לי כסף? כבר עברתי כעוורת-בית, כבר שטפתי חרסי-מדרגות, ועכשיו שלי כוח. נהרסות. הסיפור של המיסחר בחשיש הוא המסר האחרון בארון שלי. ואני מתחננת שיתנו לי לקום על הרגליים, להסתדר."

בנה הצעיר ביקש כל הזמן שיקרה נסי-זונה, ושהכל יחזור להיות כמו לפני ה-מעצר. כאילו וזה לא קרה מעולם. בעזרתו אפשר להבין איך הדברים יחסיים. ביום די שלישי, לפני שנעצרה אמו, הוא רצה יותר מכל זוג מכשירי-גינם חתישים, ולא קיבל. עשיתי את מותר על הגינס ומותר על כל השבוע האחרון.

מכיוון שלא יכלה להשאיר את ילדתה לכד, צילצלה שוש לשחקנית שושה גורן וביקשה ממנה לכוא להיות עם הילדה, משום שהילדה מכירה אותה. גורן נענתה מייד. חקירתה הסתיימה ב-4 לפנות-בוקר. אז שוחררה בערכת-עצמית ושלחה הביתה מבוהלת, עדיין רועדת ואינה מבינה.

ביחד עם מיימון נעצרו עוד 10 איש, ביניהם הם לילי אבידן, השחקנית מרגלית אנקדר, השחקנית מלי צרפתי והספר דן מריאל. כבר באותו הבוקר פורסמה בדיעווח אחדות וידיעה שפיהרה. כסכולוגית ידועה נצטרך בחשך של שימוש בסמים."

בשלב זה אי-אפשר היה לפרסם את שמות החשודים, משום שאיש מהם לא הוכח לבית-המישפט לשם שיחרור בערובה, או לשם הארכת מעצרו. רוב החשודים שוחררו, כמו מיימון, עוד באותו הלילה, או בבוקר שלמחרת. המיבצע המזהיר לא יכול היה לקבל את הכרזות שלהן ציפתה המישרד, ולכן טרחו החוקרים להתקשר באותו הבוקר למיימון. הם זימנו אותה למישרד, משם נלקחה לבית-המישפט לשם שיחרור בערובה. החשד: תיווך בעיסקת סמים ושימוש בסמים. כל זה, למרות שבחיפוש היסודי בביתה לא מצאו השוטרים כלום.

אבל רק כך אפשר היה לפרסם את פירטי הפרשה, רק כך יכלו שמות המעורבים להגיע לידיעת העיתונות והציבור. והעיתונות אכן עשתה מטעמים מן הפרשה ומן המיבצע המיסחרי המשובל.

הארץ: "12 אנשי-הכרה נעצרו בחשך לשי-מוש בסמים." כך הכותרת. בגוף היריעה: "ביום שלישי בלילה, לאחר שנסאפו די ראית-לכאורה, פרצו בלשים בפיקודו של מפי"א מתחלה-הסמים, פקד אמיר גור, לדירתה של העיתונאית (שוש מיימון) ועצרו את 12 החשודים."

ניתן להבין מדיעה זו כאילו בביתה של העיתונאית נערכה מסיבת-סמים, ולא כך העובדות. העיתונאית היתה בביתה בחברת בתה בת השניים וחצי, שישנה. בדירתה לא נתפס דבר.

חדושות עשה מהפרשה סיפור עסיסי עוד יותר. הכותרת: "לילי אבידן ניהלה תחנת סמים בביתה". בגוף הידיעה מובא תיאור מסולף על העיתונאית שוש מיימון. נכתב שם, בין השאר, ש"היא גרה במשך כמה שנים בבית נטוש בפי". מיימון אומנם גרה בפי במשך תקופה ארוכה, אך הדירה שבה התגוררה רחוקה מלהיות נטושה. היא שלמה שכר דירה מלא עבור דירה שכל חלונותיה ומיר פסתיה צופים לים — ללא ספק חלום של אנשים רבים.

ק בעיתונה של מיימון, ידיעות אחרות נוח. נאמר בסוף הידיעה שפעולתה של החיירה המרכזית תמונה בויקפה ובעוצמתה, בהתחשב בעובדה שהחשיש נחשב לסם קל, שמרובו באנשים שאינם קשורים לעולם הפשע, שהתועלת שתצמח ממיבצע רבי-היקף כזה מילחמה בסמים היא מיוזרית, אם יש תועלת בכלל.

ואכן, כשהובאה לילי אבידן, שהוחשדה בסחר-בסמים, ביום השישי בבוקר להארכת מעצרה בבית-המישפט, לא ביקשה המישרד אף להאריך את מעצרה, ושיחררה אותה בערב סטנדרטית.

כרע לא כלי-כך ברור לאיש מה היתה מטרת המיבצע, שבמהלכו טרחו השוטרים לערוך תצפיות ולשים צינות טלפוני על ביתה ועל הטלפון של לילי אבידן. לא ברור מה הועיל המיבצע שעלה למישרד הרבה מאוד כסף וכוח-אדם. יתכן, העלה השבוע מישוה העשרה, שמי דובר בהוראה של קצין מקומי, שהיה בטוח שהדובר במשהו גדול ונפל. יתכן, אמר מי שהו אחר, שהמישרד חיבת העלולות לא מיספרי הסטטיסטיקות של התפילות, משום שהשנה מתקרבת לסיומה, ותקציב המישרד עומד לריין.